

2019-imi Kalaallit Nunaanni ernisut pillugit Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit allakkiaq

Ernisut tamarmik juummuumit Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nalunaarutigineqartarput. Napparsimasut/nakorsakkat ataasiakkat pillugit qarasaasiakkut nalunaarsuiffik Cosmic nunarput tamakkerlugu atorneqalereermat, paasissutissanik assigiinngitsunik allattugaatiniit toqqaannartumik aallertoqarsinnaanngorpoq. Tamanna tunngavigalugu 2019-imi ernisut pillugit naatsorsueqqissaarnermi kisitsisinik pingaarnertut qarasaasiakkut nalunaarsuiffimmeersunik pissarsisoqarsinnaanngorpoq.

Siornatigut uumallutik inunngortut pillugit paasissutissanik aallertoqarsinnaasimangimmat, pernaammik ernisut ukiui naatsorsorneqarsinnaasimangilat. Naartunermi pujortartuuneg qarasaasiakkut allattugaatinut tamatigut nalunaarsorneqartarsimangimmattaq, nalunaarusiami ilaangilaq.

Imarisai

Inoorlaat amerlassusaat	2
Marlulissat.....	2
Inunngornermi qanoq sivistigisumik naartuusimaneq	2
2019-imi erniviit.....	3
Arnat erninermi ukiui	4
Inuusuttuaqqat anaananngortut	5
Toqusartut.....	5
Toqungallutik inuusut	5
Toqungallutik inuusut/ inunngornermiit sap. ak. siulliup ingerlanerani toqusartut	6
Naalungiarsuit toqusartut.....	6

Inoorlaat amerlassusaat

2019-imi meeqqat 858 inunngorput, nivarsiaqqat 432-it nukappiaqqallu 426-it. Tallimat toqungallutik inunngorput, taakkunanga pingasut nukappiaraallutik (tabeli 1).

Tabeli 1. 2019-imi inoorlaat, uumallutik toqungallutilluunniit inunngortunut suaassusaannullu agguataaneqarnerat

Inunngortut	Katillugit	Nivarsiaqqat	Nukappiaqqat
Uumallutik inunngortut	853	430	423
Toqungallutik inunngortut	5	2	3
Katillugit	858	432	426

Marlulissat

Marlulissat qulingiluat - taamaasillutillu 18-it inunngorput. Marlulissat tamarmik sap. ak. 34-it 38-illu akornanni naartuusimasut Dronning Ingridip Napparsimavissuani inunngorput.

Inunngornermi qanoq sivisutigisumik naartuusimaneq

Uumallutik toqungallutillu inunngortut naartuusimaneq sivisussusaa agguaqatigiissillugu naatsorsorneqarpoq. Ernisut qulingiluat inunngornermi qanoq sivisutigisumik naartuusimaneq amigaataanera pissutigalugu ilanngunneqanngillat.

Inunngortuni tamani qanoq sivisutigisumik naartuusimaneq agguaqatigiissillugu 38+5-iuvoq, appasinnerpaaq 19+3-ulluni qaffasinnerpaarluni 41+6-ulluni. Inunngortut amerlanersaat sap.ak. 37-it 41-illu akornanni naartuusimallutik inunngorput (tabeli 2)

Tabeli 2: 2019-imi qanoq sivisutigisumik naartuusimaneq agguataaneqarnera

Naartuusimaneq sivisussusaa	Inoorlaat amerlassusaat (%)
<32	14 (2)
32-36	58 (7)
37-41	758 (89)
42	19 (2)
Katillugit	849* (100)

* inoorlaat qulingiluat naartuusimaneq sivisussusaa ilanngunneqarsimangimmat ilanngillat

Inoorlaaq inorluni inuusooq oqinnerpaaq 365 grammiuvoq, oqimaannerpaarluni piffissaq eqqorlugu inunngortumi uuttorneqarluni (tabeli 3).

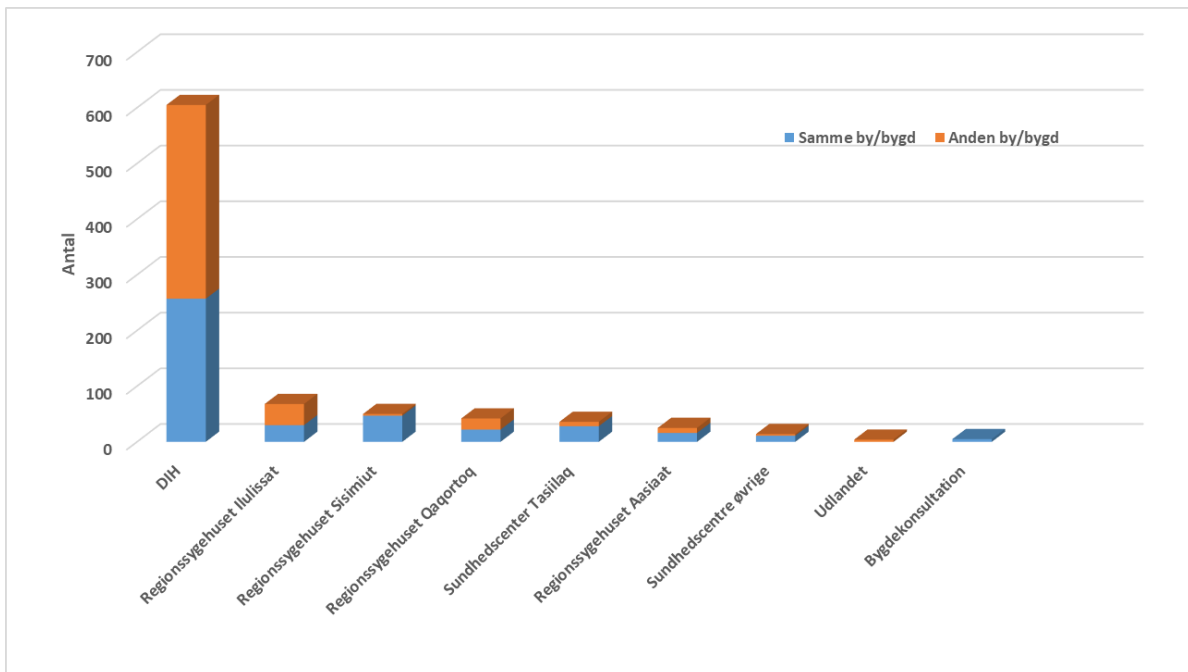
Tabeli 3: 2019-imi inunngortut agguaqatigiissillugit oqimaassusaat takissusaallu naartuusimaneq sivisussusaanut agguataaneqarnerat

Naartuusimaneq sivisussusaa	Inunngornermi oqimaassusit agguaqatigiissillugit (gram [g])	Oqinnerpaaq	Oqimaannerpaaq	Inunngornermi takissusit agguaqatigiissillugit	Naannerpaat	Takinerpaat
<32	1.109,1 g	365 g	1.830 g	36,5 cm	27 cm	43 cm
32-36	2.655,5 g	1.450 g	3.676 g	47,4 cm	31,5 cm	53 cm
37-41	3.653,9 g	1.926 g	5.650 g	51,7 cm	42 cm	58 cm
42	3.887,6 g	2.858 g	4.690 g	53,2 cm	50 cm	56 cm

2019-imi erniviit

Erninerit tassaapput sap. ak. 28-it naartooreerlutik toqungallutik inuusut, uumallutik inuusut, marlulinerillu erninertut ataatsitut naatsorsukkat. Ernisut tamarmik erninerup nalaani nunatsinni najugaqartut naatsorsueqqissaarnermi kisitsisini ilaapput. 2019-imi erninerit 849-iipput taakkunanga sisamat nunatta avataani ernillutik.

Ernisut 97 % -ii erniviusartuni Nuummi, Aasianni¹, Ilulissani, Sisimiuni, Qaqortumi Tasiilamilu ernipput (takussutissiaq 1).

Takussutissiaq 1 ernisut ernivinnut agguataarneqarnerat; naartusup najukkamini illoqarfimmi/nunaqarfimmi ernisimanera (tungujortoq) imal. allamat erniartorsimanera (aappalungusersoq) nalunaarlugit.

Ernisut 71 %-ii (849-uusunit 605-it) Dronning Ingridip Napparsimmavissuani ernipput, taakku 42%-ii Nuummingaannersuullutik (257) sinnerilu sinerissami sumiiffinni allaneersuullutik (348). Ilulissani ernisut 8%-iisa ernivigisaanni, affaai sinneqartut sinerissami sumiiffinni allaneersuupput (44% -it Ilulissaneerlutik 56%-illu sinerissami sumiiffinni allaneersuullutik). 2018-imi ernisut 66%-ii Nuummi ernipput.

Ernisut 87%-ii nalinginnaasumik atortulersorneqaratillu ernipput, 1%-it naalungiarsuup niaquanut nusutsissummik ikkussinikkut ernipput. 96-it pilatsillutik ernipput taakkunanga 70-it pinasuagassaasimallutik (tabeli 4).

¹ Aasianni Peqqinnissaqarfik Diskomi qitiusumik napparsimmavik 2019-imi februaarip ulluisa aallaqqaataanni erniviujuunnaarallapoq.

Tabeli 4. Erneriaatsit

	Amerlassusaat (%)
Nalinginnaasumik	736 (87)
Pilersaarutaasumik pilatsinnikkut	26 (3)
Pinasuartumik pilatsinnikkut	70 (8)
Naalungiarsuup niaqanut nusutsissummik ikkussinikkut	11 (1)
Suuneri oqaatigineqanngitsut	6 (1)
Katillugit	849

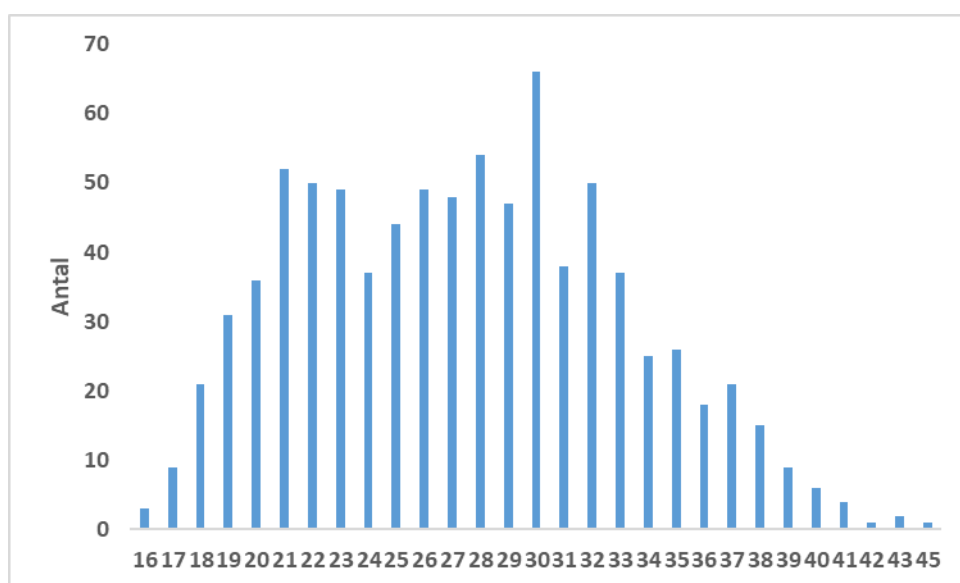
Pilatsillutik ernisunit 96-iusunit 88-it Dronning Ingridip Napparsimmavissuani pilatsipput taakkunanga 30%-it pilersaarutaasumik sinnerilu pinasuartumik pilanneqarlutik (tabeli 3). Sinerissami Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuini pinasuartumik pilatsillutik ernisut ataatsip marlullu akornanniipput ataaserlu peqqissaavimmi pilatsilluni ernilluni.

Tabeli 5. Pilatsillutik ernisut ernivinnut agguataarneqarnerat

	Pilersaarutaasumik pilatsillutik ernisut	Pinasuartumik pilatsillutik ernisut
Dronning Ingridip Napparsimmavissua	26	62
Aasianni qitiusumik napparsimmavik	0	2
Ilulisani qitiusumik napparsimmavik	0	2
Sisimiuni qitiusumik napparsimmavik	0	2
Qaortumi qitiusumik napparsimmavik	0	1
Peqqissaavik	0	1
Katillugit	26	70

Arnat erninerminni ukiui

Ernisut ukiui agguaqatigiissillugit 27-iupput, inuusunnerpaaq 16-inik utoqqaanerpaarluni 45-inik ukioqarput.

Takussutissiaq 2 arnat erninerminni ukiui

Inuusuttuaqqat anaanngortut

20-it inorlugit ukiullit 64-it 2019-imi ernipput, affai inulaartut 19-inik ukioqarput sinnerisalu ukiui 16-it tungaannut appariartorlutik agguataarsimallutik (tabeli 6). 2018-imi 68-it erninermi inuusuttuaraapput.

Tabeli 6: 2019-imi Inuusuttuaqqat anaanngortut ukiui ernisullu amerlassusaat

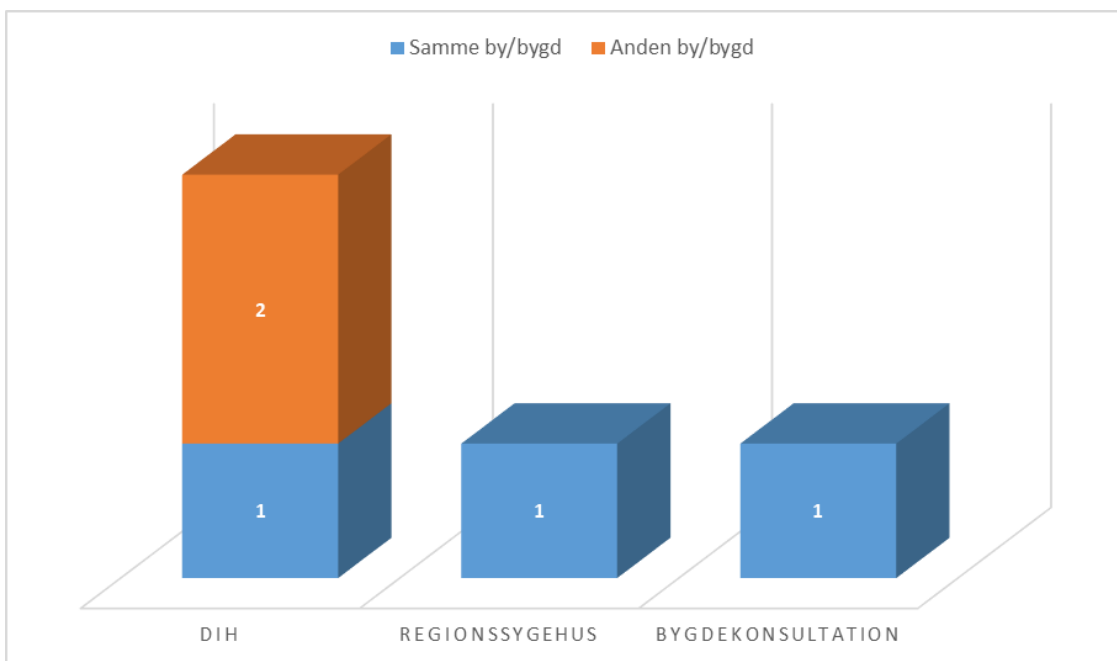
Ukiui	Amerlassusaat
16	3
17	9
18	21
19	31
I alt	64

Toqusartut

Toqungallutik inuusut

Toqungallutik inuusut nunatsinni inatsit naapertorlugu minnerpaamik sap. ak. 28-it tamakerlugit naartusimagaangata toqungasulinertut nassuiarneqarput. 2019-imi tallimat toqungasulipput (tabeli 7). Toqungallutik inunngortut marluk piffissaq tamakkerlugu naartuusimapput (naartuusimanerup sivilissusaa 39+3 aamma 40+1) pingasullu inortuullutik (naartuusimanerup sivilissusaa 32+3, 33+0 aamma 36+6).

Toqungallutik inuusunit tallimaasunit pingasut Dronnings Ingridip Napparsimavissuani inunngorput taakkunangalu marluk sinerissami sumiiffinit allaneersuullutik (takussutissiaq 3).

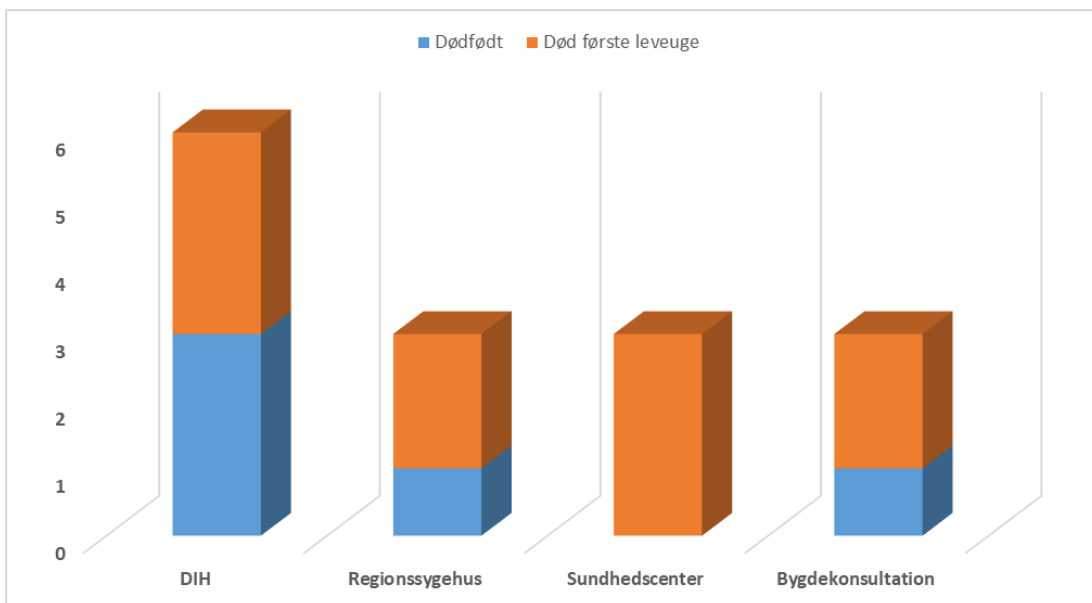

Takussutissiaq 3 Toqungallutik inuusut erniviillu, naartusup najukkamini illoqarfimmi/nunaqarfimmi ernisimamita (tungujortoq) imal. allamat erniartorsimamita (aappalungusersoq)nalunaarlugit.

Toqungallutik inuusut akulikissusaat inuusut (uumallutik /toqungallutik) 1.000-iuppata toqungallutik inuusut amerlassusaattut naatsorsorneqartarpoq, 2019-imilu inuusut 1.000-iuppata (2018-imisuut) arfiniliupput.

Toqungallutik inuusut/ inunngornermiit sap. ak. siulliup ingerlanerani toqusartut 2019-imi nunatsinni toqungallutik inuusut/ inunngornermiit sap. ak. siulliup ingerlanerani toqusartut 15-iupput (tallimat toqungallutik inuusut qulillu inunngornerminniit sap. ak. siulliup ataatsip ingerlanerani toqusut).

Naalungiarsuit qulit inunngornerminniit sap. ak. siulliup naannginnerani toqupput, tamarmik ingunngornermiit ullup unnuallu siullup naannginnerani toqullutik (takussutissiaq 4). Inoorlaanit inunngornermiit ulloq unnuarlu siulleq naanngitsoq toqusunit, ataaseq piffissaq naammatsillugu naartuusimasooq innorluuteqarluni inuusooq (naartuunerup sivisussusaa 37+4) ilanngunnagu, inortuupput (naartuunerup sivisussusaa 19+3-miit 34+4-mut).

Takussutissiaq 4 2019-imi naalungiarsuit toqungallutik inuusut/inunngornermiit sap. ak. siulliup ingerlanerani toqusartut

Toqungallutik inuusut/ inunngornermiit sap. ak. siulliup ingerlanerani toqusartut, inunngortut (uumallutik/toqungallutik) 1.000-iuppata, amerlassusaattut naatsorsorneqartarpoq.

2019-imi toqungallutik inuusut/ inunngornermiit sap. ak. siulliup ingerlanerani toqusartut, inunngortut 1.000-iuppata 17-iupput, 2018-imi inunngortut 1.000-iuppata quliullutik.

Naalungiarsuit toqusartut

Naalungiarsuit toqusartut tassaapput sap. ak. 28-it tamakerlugit naartuusimasut ukiullu inuuffiusup siulliup naanissaanut inuusut.

Naalungiarsuit toqusartut tassaapput uumallutik inuusut 1.000-iuppata ukiup inuuffiup siulliup naannginnerani toqusartut ukiumi ataatsimi amerlassusaat.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup toqussutaasartunut nalunaarsuiffia, ukiup inuuffiup siulliup naannginnerani toqusunik ujarlernermi atorpeqarpoq, tassanilu naalungiarsuit aqqanillit ukiup inuuffiup siulliup ingerlanerani toqusimanagerat paasineqarpoq (tabeli 7).

Inunngortut 1.000-iuppata naalungiarsuit toqusut 19-iupput.

Tabeli 7. 2019-imi nunatsinni naalungiarsuit toqusartut

Inunngortut	Katillugit	Niviarsiaqqat	Nukappiaqqat
Uumallutik inuusut	853	430 (50,4 %)	423 (49,6%)
Toqungallutik inuusut	5	2	3
Inunngornermiit ullup unnuallu siulliup ingerlanerani toqusut	10	6	4
Ukiup inuuffiusup siulliup ingerlanerani toqusut	1	0	1